

Humanitární pomoc a rozvojová spolupráce

Ondřej Blahuš

Bakalářská práce
2015

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení
Ústav ochrany obyvatelstva
akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Ondřej Blahuš
Osobní číslo: L12123
Studijní program: B2825 Ochrana obyvatelstva
Studijní obor: Ochrana obyvatelstva
Forma studia: prezenční

Téma práce: Humanitární pomoc a rozvojová spolupráce

Zásady pro vypracování:

1. Zpracujte literární rešerši na zadané téma.
2. Provedte posouzení současného stavu humanitární pomoci, kterou poskytl Česká republika a další humanitární společnosti do zahraničí.
3. Analyzujte rizika ohrožující bezpečnost a rychlost humanitární pomoci z České republiky do zahraničí.
4. Navrhněte opatření k redukci zjištěných vybraných rizik.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

[1] JUNGBAUEROVÁ, Ludmila. První pomoc a mezinárodní humanitární právo: monografie ke globální výchově ke zdraví a humanitě. Vyd. 1. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 1997, 110 s. ISBN 80-860-3926-9.

[2] KYSELÁK, Jan. Humanitární pomoc: studijní text. Vyd. 1. Brno: Univerzita obrany, 2013, 110 s. ISBN 978-80-7231-937-4.

[3] PRINCOVÁ, Květoslava. Úvod do zahraniční pomoci s důrazem na etiku jejího poskytování. Vyd. 1. Olomouc: Caritas - Vyšší odborná škola sociální Olomouc, 2012, 121 s. ISBN 978-80-87623-04-6.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce: **doc. Ing. Miroslav Tomek, Ph.D.**
Ústav ochrany obyvatelstva

Datum zadání bakalářské práce: **6. února 2015**

Termín odevzdání bakalářské práce: **16. května 2015**

V Uherském Hradišti dne 20. února 2015

doc. RNDr. Jiří Dostál, CSc.
děkan

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty logistiky a krizového řízení Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

V Uherském Hradišti

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Předložená bakalářská se věnuje tématu Humanitární pomoc a rozvojová spolupráce. Je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části předkládaný materiál vysvětluje základní pojmy používané v práci, upozorňuje na charakteristiku humanitární pomoci a humanitárních společností, které pomoc poskytují. Dále předkládá přehled právních norem vztahující se k dané problematice. V úvodu praktické části se seznámíme s problematikou rozvojové spolupráce v oblasti humanitární pomoci a současným stavem humanitární pomoci, kterou Česká republika poskytla do zahraničí. Následuje vyjmenování vybraných rizik ve vztahu k humanitární pomoci. Rizika jsou poté vyhodnocena pomocí analýzy rizik. K těmto rizikům jsou poté navrženy opatření k jejich redukci.

Klíčová slova:

analýza, humanitární organizace, pomoc, riziko, rozvoj, spolupráce

ABSTRACT

The bachelor work was devoted to the topic Humanitarian aid and development cooperation. It is divided into theoretical and practical part. The theoretical part of the submitted work explains the basic concepts which are used in work highlights the characteristics of humanitarian assistance and humanitarian companies that provide the assistance. It also presents an overview of laws related to this issue. In the introduction of the practical part, we introduce the issue of development cooperation, humanitarian aid and the current state of humanitarian aid provided by the Czech Republic abroad. Followed by a listing of selected risks in relation to humanitarian assistance. Risks are then evaluated using risk analysis. These risks are then designed measures to reduce them.

Keywords:

Analysis, Humanitarian Organizations, Help, Risk, Development, Cooperation

Rád bych poděkoval vedoucímu bakalářské práce panu Doc. Ing. Miroslavu Tomkovi, PhD., za cenné rady a pomoc při vypracování této bakalářské práce.

Moje velké díky patří Bc. Radku Poláškoví, Mgr. Jiřímu Vlčkovi, Bc. Zuzaně Mikuláškové, Jakubu Smiřickému pracovníkovi SDZO a v neposlední řadě i mé rodině za podporu po celou dobu studia.

OBSAH

ÚVOD	8
1 CÍL A METODY ZPRACOVÁNÍ	9
1.1 HLAVNÍ A DÍLČÍ CÍLE	9
1.2 METODY POUŽITÉ PŘI ZPRACOVÁNÍ PRÁCE	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
2 HUMANITÁRNÍ POMOC	11
2.1 PRINCIPY, CÍLE A NÁSTROJE HUMANITÁRNÍ POMOCI	11
2.2 ZÁKLADNÍ POJMY	11
2.3 HUMANITÁRNÍ PRÁVO A VŠEOBECNÉ PRÁVNÍ NORMY	12
2.4 ROZDĚLENÍ HUMANITÁRNÍ POMOCI	13
2.5 HISTORIE HUMANITÁRNÍ POMOCI.....	14
2.6 SOUČASNÝ STAV ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY	15
2.7 HUMANITÁRNÍ ORGANIZACE	15
2.8 FINANCOVÁNÍ HUMANITÁRNÍ POMOCI	19
II PRAKTICKÁ ČÁST	21
3 POSOUZENÍ SOUČASNÉHO STAVU V HUMANITÁRNÍ POMOCI	22
3.1 ROZVOJOVÁ SPOLUPRÁCE V OBLASTI HUMANITÁRNÍ POMOCI	22
3.2 PŘEHLED HUMANITÁRNÍ POMOCI ČESKÉ REPUBLIKY POSKYTNUTÉ DO ZAHRANIČÍ	24
3.3 PŘEDPOKLÁDANÝ VÝHLED HUMANITÁRNÍ POMOCI ČESKÉ REPUBLIKY PRO ROK 2015	26
4 POSOUZENÍ RIZIK PŘI HUMANITÁRNÍ POMOCI	28
4.1 ANALÝZA RIZIK POMOCÍ METODY „PNH“	30
4.2 CELKOVÉ HODNOCENÍ RIZIK OHROŽUJÍCÍ BEZPEČNOST A RYCHLOST HUMANITÁRNÍ POMOCI A NAVRHOVANÁ OPATŘENÍ	34
ZÁVĚR	38
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	39
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	42
SEZNAM OBRÁZKŮ	43
SEZNAM PŘÍLOH	44

ÚVOD

Humanitární pomoc je obecně spojována s prospěšnou lidskou aktivitou při záchraně lidí postižených katastrofou, nemocemi, hladem, válkou. Tím se rozumí hlavně poskytování základních životních potřeb, jako je například jídlo, voda, přístřeší, zdravotnická pomoc, dále také vzdělávací péče, osvětové programy, rekonstrukce domů, ochrana ohroženého obyvatelstva a v neposlední řadě také prevence. Vše se odehrává ve velmi specifickém prostředí například po katastrofách, v oblastech válečného konfliktu, uprostřed epidemií, extrémní chudoby, povodní a sucha. Ve světě je mnoho oblastí, které jsou více vystaveny riziku vzniku katastrof než jiné, i když žádné oblasti nejsou tohoto rizika ušetřeny.[14]

V této bakalářské práci bych chtěl poukázat na rizika, která se v této oblasti vyskytují. Základní nutností je vytvořit si scénář krizové situace a zpracovat k nim analýzu. Někomu by se mohlo zdát, že se jedná o ztracený čas a zbytečně vynaložené náklady. Přičemž většina lidí argumentuje tím, že se to nikdy nemůže stát, ale v oblasti jako je humanitární pomoc to tak není. V oblasti jako je humanitární pomoc se musí každá hrozba i riziko brát vážně, proto je opravdu nutností zpracování analýzy rizik. Vynaložené úsilí, pak může zachránit jak život pracovníků, tak obyčejných lidí. Proto si myslím, že i kdyby šlo jen o jeden lidský život, tak ta práce za to určitě stojí.

Práce se člení na teoretickou a praktickou část. V teoretické části se seznámíme s klíčovými pojmy, jako je humanitární pomoc, a také s principy a hlavním cílem této činnosti. V další části teorie je rozebírána legislativa, jako je humanitární právo a všeobecné právní normy, humanitární organizace, ať už místní tak i mezinárodní. V závěru teoretické části je zmíněna problematika financování humanitární pomoci.

V úvodu praktické části je probírána problematika rozvojové spolupráce v oblasti humanitární pomoci. Následuje posouzení současného stavu humanitární pomoci, kterou poskytla ČR do zahraničí, kde se poukazuje na srovnatelné financování humanitárních akcí v průběhu minulých dvou let. V další části je hodnocení vybraných rizik, kde pomocí analýzy rizik (jednoduchá polo-quantitativní metoda „PNH“) jsou tato rizika vyhodnocena. Pro vyhodnocená rizika jsou navrženy teoreticky použitelné kroky k jejich redukci.

1 CÍL A METODY ZPRACOVÁNÍ

Důležitým krokem při zpracování práce je stanovení si hlavního a dílčích cílů práce a také zvolení vhodných metod pro zpracování.

1.1 Hlavní a dílčí cíle

Hlavní cíl bakalářské práce je charakterizovat rizika ohrožující bezpečnost a rychlost humanitární pomoci z České republiky do zahraničí. Pomocí analýzy rizik poté vybraná rizika analyzovat a na základě těchto výsledků, pak vytvořit určitá opatření k jejich redukci.

1.2 Metody použité při zpracování práce

V teoretické části jsem studoval literární odborné prameny a to jak při tvorbě popisů a rozborů tzn. jejich analýz a srovnání. Použil jsem dostupné zdroje ve formě internetových publikací, či publikace zahraniční pro zjištění podrobností v předkládané problematice, které mohou navrhované téma obohatit. Pro studium odborných tištěných zdrojů jsem navštěvoval Moravskou zemskou knihovnu v Brně, kde jsem čerpal z nosných publikací pro zjištění obecné charakteristiky humanitární pomoci a požadavků souvisejících s tématem.

V praktické části jsem použil jednoduchou polo-kvantitativní metodu (PNH), ve které se ke každému riziku přidělí pravděpodobnost rizika, možná rizika a názor hodnotitelů. Po výpočtu se nakonec určí hodnocení míry rizika. Po analýze zjištěných rizik jsem navrhl kroky k jejich redukci. Dále jsem při tvorbě této práce úzce spolupracoval s pracovníkem SDZO, který mi poskytl rozhovor týkající se humanitární pomoci.

Svaz dobrovolných záchranářů Otrokovice vznikl začátkem roku 2014. Jedná se o neziskovou organizaci. Je součástí Integrovaného záchranného systému města Otrokovice a úzce spolupracuje také s Českým červeným křížem v Otrokovicích.

I. TEORETICKÁ ČÁST

2 HUMANITÁRNÍ POMOC

Humanitární pomoc (ve Velké Británii též nazývaná jako pomoc krizová) zahrnuje aktivity, které představují bezprostřední reakci na humanitární krizi. Ta je obecně popisována jako „*situace, ve které jsou běžné prostředky lidí, které jim garantují důstojný život, narušeny v důsledku přírodní katastrofy nebo lidmi zaviněné krize*“. [13]

2.1 Principy, cíle a nástroje humanitární pomoci

Cílem humanitární pomoci je na jedné straně reagovat na humanitární katastrofy a co nejrychleji obnovit důstojný život katastrofou postižených lidí [7], tak podporovat lidské, sociální a přírodní kapacity komunit ke snížení jejich zranitelnosti [4]. Humanitární pomoc by měla být realizována především v následujících oblastech – „*assistance (materiální pomoc a podpora), protection (ochrana lidské důstojnosti a bezpečí), livelihood (ekonomická podpora) a advocacy (prosazování humanitárních principů a hovořit o potřebách zasažených lidí)*“. [8] K dosažení těchto cílů jsou v rámci pomoci uplatňovány základní humanitární principy: nestrannost, lidskost, a nezávislost [12], obdobné principy zdůrazňuje Humanitární charta: právo na důstojný život, rozlišování mezi bojujícími a civilisty a nevystavování opětovnému ohrožení. [7] Mezi základní nástroje, jakými pak humanitární pomoc dosahuje svých výše uvedených cílů patří materiální pomoc a podpora základních životních potřeb, nouzová potravinová pomoc a neposlední řadě koordinace pomoci, ochranných a podpůrných aktivit. [11] Sedm nástrojů a aktivit, kterých se využívá při poskytování a implementaci humanitární pomoci však existuje celá řada, výše uvedené principy a cíle specifikují humanitární pomoc jako východisko pro popis osoby humanitárního pracovníka a možné náplně jeho práce.[11]

2.2 Základní pojmy

Základní pojmy užívané v této práci vyplývají zejména z právních předpisů a z odborné literatury jsou:

- **Humanitární katastrofa** dle Caritas Internationalis je definována takto: „*Jedná se o situaci, ve které dojde k podstatné ztrátě na životech, zvýšené zranitelnosti, velkému lidskému utrpení a nouzi, a k materiálním škodám velkého rozsahu, včetně škod na ži-*

votním prostředí. Je to situace, se kterou si postižená populace, vláda, ani místní organizace nedokáže dostatečně poradit a potřebuje pomoc ostatních.” [4]

- **Humanitární ochrana** je akce, která má zamezit nejhorším (přímým nebo nepřímým) dopadům války na civilní obyvatele. Zaměřuje se hlavně na styl vedení války a na způsob, jakým státy, vázané mezinárodními konvencemi a úmluvami, zacházejí s lidmi, včetně uprchlíků a vnitřních uprchlíků. [4]
- **Humanitární pomoc** je rychlý zásah s cílem záchrany lidských životů a zmírnění újmy způsobené přírodní či lidmi způsobenou katastrofou nebo ozbrojeným konfliktem. [4]
- **Katastrofa** je neštěstí větších rozměrů, ať už přírodní povahy (zemětřesení, sesuvy půdy, sucha, povodně) nebo způsobené člověkem (války, teroristické útoky). [4]
- **Komplexní politická krize** je humanitární krize s mnoha dimenzemi – politickým chaosem, utrpením civilistů, nepříznivými přírodními podmínkami, selháním státních struktur atd. [4]
- **Rozvojová spolupráce** je snaha pomoci lidem v jejich úsilí postavit se na vlastní nohy a dále se rozvíjet. [4]
- **Zranitelnost** „ je jakási vystavenost riziku, že se naplní hrozba, která plyne z dlouhodobého hladu a chudoby, politické situace a hrozících katastrof: může to být hladomor, válka, epidemie, přírodní katastrofa. Představuje predispozici ke škodě v případě destabilizačního přírodního nebo antropogenního jevu.” [4]

2.3 Humanitární právo a všeobecné právní normy

Humanitární právo je součástí mezinárodního práva zabývající se právní regulací ozbrojených konfliktů a jeho cílem je zajistit respektování lidské důstojnosti, jak těch, kteří se konfliktu přímo neúčastní, i těch, kteří byli z konfliktu vyřazeni v důsledku nemoci, zranění či zajetí.

Normy se skládají z mezinárodních dokumentů, úmluv a konvencí.

Mezinárodní humanitární právo (zákony války) – jedná se o oblast, která je doménou jedné z nejstarších humanitárních organizací, švýcarského Mezinárodního výboru Červeného

kříže (ICRC). Od svého vzniku je cílem přimět vlády jednotlivých států, aby omezily nejhorší důsledky vzájemných válečných konfliktů.

Dokumenty humanitárního práva obsahují čtyři Ženevské konvence z roku 1949 a na ně jsou navázány Doplnující protokoly z roku 1977, které mimo jiného obsahují konkrétní mezinárodní práva a standardy pro zacházení s válečnými zajatci, kteří byli zraněni na bitevních polích, a také práva civilistů, kteří nejsou účastníky daného konfliktu.

Systém lidských práv – z úsilí jednotlivých vlád vzešel ve výsledku systém, do kterého jsou připojeny skupiny aktivistů zastávající lidská práva. Po ukončení druhé světové války se země snažily vybudovat takový systém mezinárodní bezpečnosti a spolupráce, který by nejen zabránil opakování mezinárodních konfliktů, genocidě a nejhorších zločinů proti lidskosti, ale také postupně vytvořil body základních lidských práv, vymahatelných kdekoliv na světě. Proces utvoření systému kolektivní bezpečnosti a mezinárodní spolupráce, kde je snaha o všeobecné dodržování základních lidských práv, které jsou těsně spojeny se vznikem Organizace spojených národů (OSN) a jejích přidružených institucí. Patří zde:

- Všeobecná deklarace lidských práv (1948),
- Úmluva o prevenci a trestání zločinu genocidy (1948),
- Mezinárodní úmluva o občanských a politických právech (1966),
- Úmluva OSN proti mučení a jinému krutému, nelidskému a ponižujícímu zacházení (1984),
- Úmluva OSN o právech dítěte (1989).

Mezinárodní úmluvy o právech uprchlíků a vnitřně přesídlených osob – na systém lidských práv zaštiťovaný OSN navazují jednotlivé mezinárodní úmluvy o konkrétních právech osob, které se stanou předmětem norem mezinárodních (uprchlíci) nebo vnitrostátních (vnitřní uprchlíci nebo vnitřně přesídlené osoby). [24]

2.4 Rozdělení humanitární pomoci

Humanitární pomoc je jednou z forem zapojování do mezinárodních záchranných operací, kam dle přesného znění předpisu 463/2000 sb. §1 patří:

- vyslání záchranné jednotky pro provádění záchranných prací nebo k hašení požárů,
- vyslání odborníků,

- poskytování odborných informací,
- poskytování humanitární pomoci.

Humanitární pomoc dle §2 může být formou:

- záchranářská pomoc (vyslání záchranného týmu),
- materiální pomoc (poskytnutí materiálního daru, který je v postižené oblasti potřebný, nebo který je postiženou stranou přímo vyžádán - potraviny, léky, zdravotnický materiál, stany, příkrývky, ubytovací buňky),
- finanční pomoc,
- poradenská a technická pomoc,
- kombinovaná pomoc. [26]

2.5 Historie humanitární pomoci

Lidská kultura a historie má dlouhou tradici, kdy lidé, kteří byli v lepší ekonomické situaci pomáhali chudším, a to jak při přírodních katastrofách nebo v době válečných krizí, tak v období míru. Tyto tradice se po staletí formovaly podle etických hodnot každého světového náboženství, moderního filozofického směru humanismu a osvícenství, hnutí za politické, sociální reformy a kampaně proti otroctví. Bylo by velmi náročné popsat jednotně historii těchto užívaných zvyků či směrů, přesto zde nalzáme dva základní důvody, proč byla snaha lidí poskytovat druhým pomoc v nouzi:

- **Důvody náboženské a etické** - v rámci evropského pojetí existuje dlouhá tradice humanity, vycházející z hodnot křesťanství, osvícenství a humanismu. Lidský postoj je obdobný i v dalších nábožensko-kulturních tradicích světa. Tento postoj je morálně a eticky správný při poskytování pomoci lidem, kteří se ocitnou v nouzi.
- **Důvody politické a pragmatické** - pomáhat lidem v nouzi bylo odvozováno velmi často z pragmatických principů, které sahaly od konkrétního využití humanitární pomoci v zahraniční politice států až k racionálnímu myšlení o prevenci konfliktů, mezinárodního terorismu, nelegální migrace a poškozování životního prostředí. Podle tohoto principu je politicky i ekonomicky výhodné investovat do pomoci ekonomicky slab-

ším státům, protože se tím dlouhodobě ušetří prostředky, které by stát musel vynaložit na zajištění vlastní prosperity a bezpečnosti. [24]

2.6 Současný stav řešené problematiky

V současnosti se v souvislosti s humanitární pomocí jsou velmi často řešena témata související s jejím sociálním, politickým, ekonomickým i kulturním rámcem. Nové politické skutečnosti globalizujícího se světa, mělo za následek to, že humanitární organizace znovu přehodnotily hlavní principy humanitární pomoci (humanita, neutralita, nestrannost a nezávislost). Společnosti samy hledají dílčí význam a výklad hlavních principů.

Důsledky politických či ekonomických krizí, které se opakovaně vyskytují v nestabilních zemích, jako jsou například Čečensko, Súdán, Kosovo či Demokratická republika Kongo, kde jsou neustále se opakující humanitární krize. Na tyto země se v současné době nahlíží s daleko užším spojením co do otázky humanitární pomoci a rozvojové spolupráce a obranou základních lidských práv a s nimi související otázky politické stability a ekonomické prosperity. Hlavními distributory prostředků jsou jednotlivé státy zejména členské země Evropské unie, USA, Japonsko apod. tak například agentury OSN (UNHCR, UNICEF atd.), Úřad pro humanitární pomoc EU (ECHO). Úřad OCHA především koordinuje práci ostatních agentur OSN v reakci na humanitární krize. Koordinace zahrnuje vysílání misí, které mají stanovit výši potřeb na financování humanitární pomoci a vyhodnocování, jak byly tyto výzvy splněny (včetně publikace zpráv). OSN systém obsahuje i Centrální revolvingový fond pro financování nezbytných humanitárních potřeb v mezidobě mezi katastrofou (resp. Výzvou OCHA) a dobou, kdy jsou k dispozici dárcovské prostředky. [13]

2.7 Humanitární organizace

Úkolem humanitárních organizací je zlepšovat úroveň života a zdraví obyvatel. Jejich cíle se dělí na dlouhodobé a krátkodobé, přičemž za dlouhodobý se považuje zajištění obyvatelům životní úroveň v postižené zemi. Za krátkodobý můžeme považovat zajištění základních životních podmínek jako je obživa, voda a střecha nad hlavou.

Nejvýznamnější organizace působící v České republice (ČR):

- **Adventist Development and Relief Agency (ADRA)** je mezinárodní humanitární organizace poskytující pomoc lidem v nouzi. Organizace ADRA ČR je součás-

tí mezinárodní sítě organizací ADRA, které působí ve více než 125 zemích světa. V ČR pracujeme od roku 1992. Poskytuje okamžitou humanitární pomoc v zahraničí při mimořádných událostech (povodně, zemětřesení, válečné konflikty apod.). Zároveň realizuje dlouhodobé rozvojové projekty s cílem poskytnout lidem žijícím v chudobě a ve špatných životních podmínkách takovou podporu, aby dokázali vzít život do vlastních rukou. Organizace ADRA patří mezi největší koordinátory pomoci při povodních a jiných živelních katastrofách v ČR. Organizace ADRA se v ČR věnuje také globálnímu rozvojovému vzdělávání, které vede žáky, studenty i pedagogy k zájmu o globální témata, jako je migrace, ochrana životního prostředí, chudoba, odpovědná spotřeba, obchod, lidská práva aj. [16]

- **Člověk v tísni** je nevládní nezisková organizace vycházející z cílů humanismu, svobody, rovnosti a solidarity. Byla založena roku 1992 Šimonem Pánkem, Jaromírem Štětinou a Českou televizí, jako humanitární organizace. Hlavním cílem je pomáhat v krizových oblastech a podporovat dodržování lidských práv ve světě. Činnost této organizace vychází z úsilí a aktivity stovek zaměstnanců a dobrovolníků, jak v ČR, tak v desítkách zemí, kde pracují. V krizových oblastech po celém světě poskytují humanitární pomoc na základě skutečných potřeb v duchu Kodexu Mezinárodního Červeného kříže. Pomáhají lidem vyrovnat se s tím, co je potkalo, a podporují je v období obnovy, aby se dokázali opět postavit na vlastní nohy. Součástí jejich práce je také přispívat k rozvoji svobodných a odpovědných lidí, kteří se orientují v současném světě, otevřeně a kriticky přistupují k informacím a názorům a chtějí ovlivňovat život společnosti. Organizace realizuje humanitární pomoc, dlouhodobé rozvojové projekty, dodržování lidských práv a podporuje snahy o demokratizaci. Tato organizace vedle krizové pomoci a rozvojové spolupráce po celém světě uskutečňuje i rozsáhlé projekty v ČR. Již několik let činnost organizace také spočívá na terénní sociální práci zaměřenou na řešení situace ve stále se zvětšujících českých „sociálních ghettech“. Člověk v tísni podporuje i toleranci a respektování minoritních skupin prostřednictvím zavádění interkulturního vzdělávání do českého školského systému. [13]
- **Charita ČR** vědomě navazuje na bohatou historii péče křesťanů a katolické církve o chudé a trpící a také na téměř stoletou historii svého působení v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Po útlumu v období komunismu obnovila Česká katolická charita (dnes Charita ČR) svou činnost mimo jiné v souvislosti s amnestií Václava Havla či válkou

v Jugoslávii. Od té doby otevřela stovky sociálně-zdravotních služeb v ČR a rozšířila své projekty v zahraničí na desítky zemí. Charita ČR pomáhá všem, kdo pomoc potřebují bez ohledu na barvu pleti, národnost nebo náboženství. Pomáhá chudým, opuštěným, nemocným, starým, tělesně, mentálně, psychicky či zdravotně postiženým, bezdomovcům, migrantům a uprchlíkům, matkám v tísní, opuštěným a týraným dětem, narkomanům, alkoholikům, prostitutkám, vězňům, utlačovaným menšinám, lidem postiženým katastrofami, válkou a vůbec všem, kteří se ocitnou v jakékoliv nouzi. Základním principem, metodou práce, je vyhledávání jakékoliv nouze a snaha nalézat řešení jejího odstranění. [17]

- **Český červený kříž (ČČK)** je humanitární společností působící na celém území ČR. Je součástí Mezinárodního Červeného kříže již od roku 1993. Působí zejména v oblasti humanitární, sociální, zdravotní a zdravotně-výchovné. Český červený kříž se zaměřuje na činnosti jako je dárcovství krve, pátrací služba, první pomoc, sociální činnost, humanitární pomoc, humanitární právo, rekondiční pobyty pro zdravotně postižené děti a nebo také ediční činnost. Poskytuje pomoc při vzniku mimořádných událostí i krizových situací. Pomoc ČČK je založena v utváření zdravotnických, záchranných, sociálních a dalších humanitárních služeb. Současně šíří znalost Ženevských úmluv. [18]
- **Lékaři bez hranic (Doctors Without Borders)** jsou mezinárodní humanitární organizace, která poskytuje odbornou zdravotnickou pomoc lidem v ohrožení a v případě krizí. Organizace byla založena v roce 1971 skupinou francouzských lékařů a novinářů, kteří měli přímou zkušenost s hladomorem v Biafře. Poskytuje zdravotnickou pomoc v téměř 70 zemích světa. Organizace byla v České republice založena v roce 2006. Humanitární a zdravotnické projekty v terénu podporují nábořem nových dobrovolníků, získáváním finančních prostředků a zvyšováním povědomí o humanitárních krizích prostřednictvím médií a různých veřejných aktivit. Lékaři jsou dobře známí díky své humanitární zdravotnické činnosti, organizace ovšem provádí i důležité terénní výzkumy založené na přímé zkušenosti s ohroženými populacemi. [19]

Nejvýznamnější světové organizace:

- **Cooperative for Assistance and Relief Everywhere (CARE)** je přední humanitární organizace, která byla založena v roce 1945. Jedná se o jednu z největších a nejstarších organizací bojující proti chudobě ve světě. Nadace působí v 80 zemích světa. Hlavními

aspekty pomoci jsou zabezpečení hygieny, potravin, vody, hospodářského rozvoje, zdravotnictví a školství. Organizace CARE také zajišťuje mimořádnou pomoc pozůstalým války a přírodních katastrof, a pomáhá lidem obnovit své životy. [20]

- **Save the Children** je přední světovou nezávislou organizací, která podporuje práva dětí a podporuje děti v rozvojových zemích. Byla založena v roce 1919, kde cílem bylo zlepšit životy dětí pomocí lepšího vzdělání, zdravotní péče a příležitostí ekonomického charakteru. Dále poskytuje pomoc při mimořádných událostech, jako jsou přírodní katastrofy a válečné či jiné konflikty. Organizace působí ve 120 zemích světa. Za podpory politických hnutí se daří získat více práv pro děti zejména při prosazování OSN – Deklaraci práv dítěte. Bojují za práva dětí a pomáhají jim naplnit jejich potenciál. Cílem členů organizace je koordinovaná pomoc a úsilí v ochraně dětí před dopady války a násilí. [21]
- **International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies (IFRC)** Mezinárodní federace společností Červeného kříže a Červeného půlměsíce je největší světovou humanitární sítí pomáhající lidem ve 150 zemích. Společnost byla založena v roce 1919, se sídlem v Ženevě, kde federace sdružuje 186 center Červeného kříže a Červeného půlměsíce a zhruba 100 milionů dobrovolníků. Posláním IFRC je zlepšit situaci nejohroženějších oblastí a řízení mezinárodní pomoci lidem postižených přírodními katastrofami včetně vojenských konfliktů. Její mandát zahrnuje posílení kapacit svých členů Červeného kříže a Červeného půlměsíce provádět efektivní pomoc v nouzi, zdravotní a pečovatelské programy. Poskytují základní životní potřeby tzn. jídlo, vodu, zdravotní péči a psychosociální pomoc. [15]
- **United Nations International Children's Emergency Fund (UNICEF)** organizace spojených národů, specializovanou na programovou pomoc strádajícím dětem celého světa. Založen byl v roce 1946, původně jako Mezinárodní dětský fond neodkladné pomoci. Největší část pomoci směřuje do těch částí světa, kde je situace dětí nejtíživější - do nejchudších zemí a do oblastí postižených přírodní nebo válečnou katastrofou. Za více než půlstoletí své činnosti pomohla organizace zachránit životy stovek milionů dětí. Velkou podporou nadace v její činnosti ve prospěch dětí bylo přijetí Úmluvy o právech dítěte Valným shromážděním OSN v roce 1989. UNICEF je mezinárodní organizace, a tak při prosazování svých cílů může přímo spolupracovat s vládami jednotlivých zemí i s nevládními organizacemi. Z charakteru UNICEF jako dob-

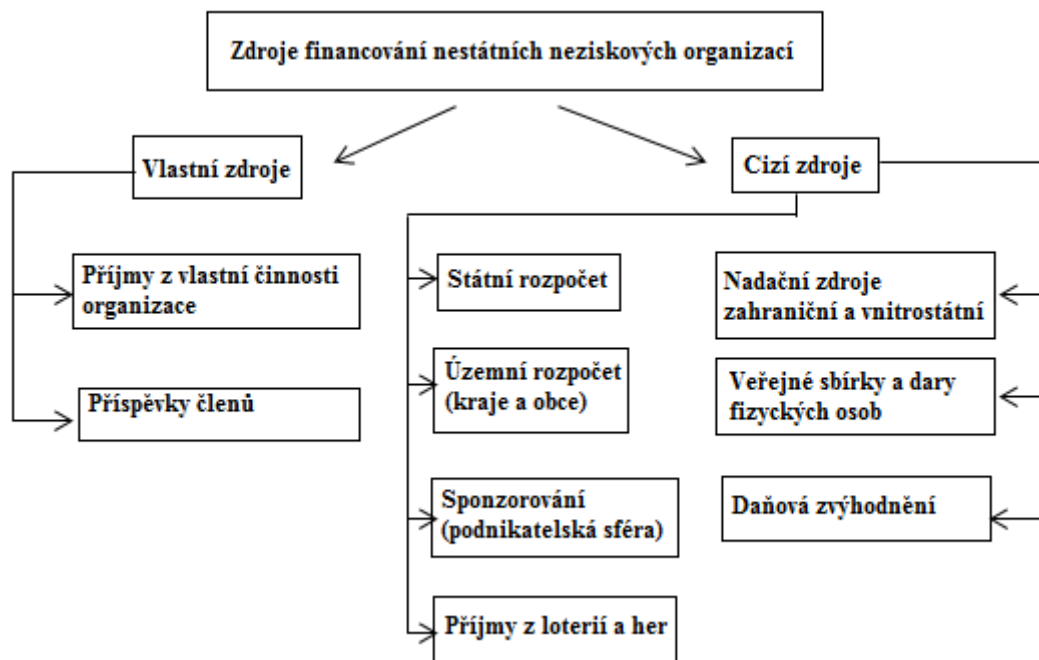
rovolné organizace vyplývá, že kromě profesionálních pracovníků se na jeho práci významně podílejí dobrovolní spolupracovníci.[22]

2.8 Financování humanitární pomoci

Základním předpokladem pro dlouhodobou existenci a činnost nestátních neziskových organizací je financování jejich činností. Velká část organizací může být závislá na cizích zdrojích, které jsou základním předpokladem pro naplňování jejich poslání.

Finanční otevřenost umožňuje dárčům, ale i vlastním členům organizace

Jak uvádí Kyselák [1] na financování humanitárních organizací můžeme pohlížet jako na problematiku typického vícezdrojového financování (obrázek 1):

Obrázek 1. Rozdělení financování neziskových organizací v ČR

[Zdroj: 1]

- **Vlastní zdroje** - u nestátních neziskových organizací tvoří vlastní zdroje významnou položku příjmu, se kterou tyto organizace každoročně počítají pro svoji činnost. Jsou to například příjmy z příspěvků členů, příjmy z vlastní činnosti mimo jiné lze zařadit i příjmy z doplňkové činnosti (aukce, koncerty apod.), prodeje nebo pronájem majetku nebo výtěžky z reprezentativních akcí.

- **Cizí zdroje** - dotace ze státního rozpočtu a územních rozpočtů (rozpočtu obcí nebo krajů). Dle § 7 odst. 1 zákon č. 31 lze poskytnout finanční podporu sdružením a společnostem. Dotace se řídí předem stanovenými podmínkami a nelze na ně uplatnit právní nárok. Dotační program má každé ministerstvo, kraj či obec. V ČR je větší část výdajů směřována na zajišťování služeb, které se řídí platnými právními normami. Služby lze zajistit přispíváním nestátním organizacím a to například dotační politikou státního rozpočtu. Pojem nezisková organizace nespočívá v tom, že organizace netvoří zisk ze své činnosti, ale že vytvořený zisk se znovu vrací do hlavní činnosti a není rozdělován individuálním vlastníkům společnosti. Programy a projekty mohou být orientovány na oblasti rozvoje akceschopnosti složek integrovaného záchranného systému (IZS) k poskytnutí plánované pomoci. Dotace jsou určeny i pro nestátní neziskové organizace, které uzavřou dohodu o plánované pomoci na vyžádání Ministerstva vnitra (MV) – Generálního ředitelství (GŘ) Hasičského záchranného sboru (HZS) ČR nebo HZS kraje. Neinvestiční dotace ze státního rozpočtu ČR jsou určeny výlučně pro občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti, účelová zařízení registrované a náboženské společnosti založené církví a náboženskou společností pro poskytování charitativních služeb.
- **Sponzorování a dary fyzických osob** - sponzorování je rovněž významným zdrojem příjmů nestátních neziskových organizací a lze jej odečíst ze základu daně. Mezi dary lze zahrnout peněžité částky, dary v materiální podobě, dárcovské SMS, autorské souborné dílo (např. umělecké dílo, hudební dílo aj.). [1]
- **Příspěvky od nadací a nadačních fondů** - tyto příspěvky mohou být poskytnuty přímo postiženému obyvatelstvu nebo mohou být poskytnuty prostřednictvím nestátních neziskových organizací, které tyto prostředky přerozdělí dle potřeby. [1]

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 POSOUZENÍ SOUČASNÉHO STAVU V HUMANITÁRNÍ POMOCI

Pro posouzení současného stavu humanitární pomoci využijeme oficiální plány ministerstva zahraničních věcí pro rok 2014 a 2015, ve kterých jsou probírány Globální humanitární výzvy a potřeby. Stejně jako v roce minulém tak i v letošním můžeme očekávat důležité kroky k poskytování humanitární pomoci na základě konfliktů probíhajících v Jižním Súdánu, Sýrii, Ukrajině, Iráku, nebo Středoafričké republice. Pokračující primární a sekundární dopady epidemie eboly na obyvatelstvo převážně v západoafrických zemích Guineji, Libérii a Sieře Leone si vyžadují další neodkladnou humanitární pomoc. Různorodé humanitární výzvy jsou i v současnosti spojovány se situacemi bezpečnostně-politických nestabilit, chudoby a současně i dopadů klimatických změn, jako v regionech Sahelu, v Jemenu, Afghánistánu či Pákistánu. Mnohé z těchto humanitárních problémů se vyskytují v globálních humanitárních výzvách OSN a ICRC v podobě humanitární strategie EU. Česká republika se na základě možností bude také reagovat. [23]

3.1 Rozvojová spolupráce v oblasti humanitární pomoci

Rozvojová spolupráce se zrodila po druhé světové válce jako označení modernější formy humanitární tradice. Předkládá obecnější a širší postoj lidského rozvoje a partnerské spolupráce zúčastněných stran.

Spolupráce se zaměřila na sociální a ekonomické podmínky, ve kterých lidé v méně rozvinutých zemích světa žijí a hledají způsob, jak tyto podmínky globálně zlepšit. Globalizace současného stavu světa se významně odráží také v oblasti rozvojové spolupráce. Mimo jiné globalizace také radikálně narušuje rovnováhu v poskytnutí ekonomických a politických změn v jednotlivých částech světa. Postupně vzniklo rozdělení světa na bohatý a rozvinutý Sever, mající prospěch a chudý, méně rozvinutý Jih, kterého se tyto procesy téměř nedotkly (zbytek států zeměkoule, zejména však země africké, latinskoamerické a jihoasijské).

Hlavním problémem rozvojové spolupráce v posledních padesáti letech se staly drastické ekonomické a sociální podmínky, ve kterých lidé v méně rozvinutých zemích žijí. Spolu s tím roste i povědomí o tom, že vyspělý svět disponuje určitými prostředky (finance, globální instituce), kterými by bylo možné tento stav zvrátit. [13]

V posledních desetiletích došlo k vývoji spolupráce v přístupu k tomu, co vlastně rozvojová spolupráce představuje a dosažení jejích cílů. V šedesátých letech byl kladen důraz pro-

střednictvím vlád rozvinutých zemí a jimi vytvořené instituce pro boj s chudobou hlavní důraz byl věnován k podpoře ekonomického růstu v chudých zemích. Tento přístup ovšem brzy dosáhl svých hranic. Ekonomický růst v mnoha chudých zemích pouze zvyšoval vnitřní nerovnováhu a zdaleka nesloužil většině chudé populace těchto zemí. Během sedmdesátých let proto nastala v rozvojovém myšlení malá revoluce.

Na rozvoj se stále méně pohlíželo jako na prosté uplatňování západních ekonomických receptů na chudobu rozvojových zemí. Pozornost se obracela k autorům a ekonomům z chudých zemí, a také různorodost ekonomického růstu tak, aby zasáhl opravdu všechny oblasti dané společnosti a sloužil všem jejím obyvatelům. Nový pohled na chudobu ne jako nedostatek finančních prostředků k životu změnil koncept chápání jako absenci možnosti vydělat si a rozvíjet se.

S postupem času se začaly více skloňovat také otázky růstu populace, využívání přírodních zdrojů a problémy životního prostředí. Podobně se začalo pohlížet i na témata korupce, inkompetence a nechuti ke skutečným změnám na straně některých méně rozvinutých zemí. Tématika rozvojové pomoci našla v globálním systému oporu jak v oblasti lidských práv a její význam pro globální bezpečnost naléhavě připomněly tragické události z 11. září 2001. Realizaci konkrétních plánů ovšem dodnes brzdí nedostatečná finanční podpora ze strany vyspělých států. Drtivá většina z nich se ve svých výdajích na rozvojovou pomoc pohybuje hluboko pod limitem. Navíc lze sledovat nevyváženost v přidělování finančních prostředků. [13]

Účastníci rozvojové spolupráce - jsou téměř výhradně považovány vlády západních zemí za aktéry spolupráce. Na druhé straně stojí země rozvojových oblastí a vybraní jedinci jakožto příjemci pomoci. Vliv na změnu celé situace může s sebou přinést, jak zvláštní přínos, tak i specifický okruh problémů. [13]

Základní témata rozvojové spolupráce se zabývají třemi základními problémy:

Populační exploze – během posledních 150 let zaznamenal svět nebyvalý nárůst populace z 1 k 7,2 miliardám lidí. Tento nárůst vyvolal obavy o celosvětový nedostatek vody, potravin a energie. Populační růst připadá na rozvojové země přibližně v 90 % veškerého obyvatelstva. Je třeba si uvědomit, že za problémy spojené s populačním růstem nemohou jen obyvatelé rozvojových zemí. V dnešní době musíme zohlednit také velikost spotřeby pří-

rodních zdrojů a energie na obyvatele, a ta je obvykle výrazně vyšší u obyvatel vyspělých průmyslových zemí.

Ekonomická nerovnováha – situace ekonomického charakteru se dá pochopit z údajů Světové banky (SB), kde připadají tři čtvrtiny světového hrubého domácího produktu (HDP) na jednu miliardu lidí v bohatém světě (při celkovém počtu 7,2 miliardy obyvatel planety Země), pak tedy čtvrtina populace musí v rozvojových zemích žít pod hranicí chudoby. Za méně než dolar denně žije podle SB přes 1,4 miliardy lidí (zhruba 1/5 světové populace), další 2,2 miliardy přežívají za méně než dva dolary na den. Podvýživou trpí zhruba 1,3 miliardy lidí na světě, stejný počet nemá přístup k pitné vodě. Téměř čtvrtina lidstva je podle SB bez domova nebo jen s nedostatečným přístřeším a nemá přístup ke zdravotní péči. Markantní rozdíl mezi Severem a Jihem se navíc bohužel stále nedaří zmenšovat, což vytváří výraznou nerovnováhu v podmínkách sociálních i ekonomických, ve kterých lidé v různých částech planety žijí. Není zde jedinou otázkou jen výrazná nerovnost v distribuci ekonomických zdrojů, ale také schopnost ovlivnit celosvětové dění.

Životní prostředí a energetické zdroje – otázky rozvojových témat zabírají podstatné části oblastí, jako jsou: ekologie a s tím související problémy skleníkového efektu, rozšiřování pouští, spásání přirozené vegetace a eroze a degradace půdy, úbytku (pra)lesů, snížení biologické rozmanitosti, změn klimatu, znečištění půdy, vod, ovzduší, oceánů a neregulovaného výlovu ryb. [13]

3.2 Přehled humanitární pomoci České republiky poskytnuté do zahraničí

Během roku 2014 bylo podpořeno celkem 35 humanitárních projektů ve 26 zemích v souhrnné hodnotě 83 515 305,- Kč (tabulka 1) z humanitárního rozpočtu Ministerstva zahraničních věcí (MZV).

Celkem přes 40 % rozpočtu, což činilo zhruba 35 milionů Kč bylo vynaloženo na humanitární pomoc v souvislosti s válečnými konflikty, dále z toho 20 milionů Kč pro obyvatelstvo Sýrie i uprchlíky ze Sýrie v Jordánsku a Libanonu. Tato pomoc byla také dále realizována i v jiných částech světa jako v Gaze, Iráku, Jižním Súdánu, ve Středoafričské republice a na Ukrajině.

V souvislosti s katastrofami přírodními či epidemiemi podpořila ČR (v roce 2014) obzvláště země Západní Afriky postižené epidemií eboly, kde tedy ČR poskytla 8,8 milionů Kč. Po záplavách v Bosně a Hercegovině se Srbskem bylo vyčleněno 8 milionů Kč a při obnově Filipín po tajfunu Haiyan 7,3 milionů Kč. Česká republika podpořila obnovu po záplavách také v Pákistánu a na karibských ostrovech Sv. Vincent a Grenadiny, kde vynaložila částku celkem 3,8 milionů Kč. [23]

Tabulka 1. Celkové čerpání z rozpočtu pro humanitární pomoc v roce 2014

Doba	Plánovaná částka (Kč)	Skutečné čerpání (Kč)	Způsob využití
1. čtvrtletí	16 000 000,-	17 043 251,-	Dotační řízení: Komplexní krize (Barma, Čad, Etiopie, J. Súdán, Středoafri- ká republika)
	12 000 000,-	12 000 000,-	Sýrie + region
2. čtvrtletí	12 000 000,-	15 031 910,-	Výzvy OSN: Filipíny, Sýrie, Jordánsko, Libanon
3. čtvrtletí – 4. čtvrtletí	20 000 000,-	18 500 000,-	Účelové peněžní dary (IOM, UNHCR, UNICEF, UNRWA, WFP)
		20 940 144,-	Ad hoc humanitární krize
Průběžné	13 000 000,-		(BaH, Srbsko, Slo- vinsko, Pákistán, Zá- padní Afrika, Sv. Vincent)
Celkem	73 000 000,-	83 515 305,-	

[Zdroj: 23]

Na potřeby zemí s dlouhodobými humanitárními problémy – včetně prioritních zemí jako jsou Afghánistán a Etiopie nebo politické i humanitární priority Barmy/Myanmaru bylo vynaloženo 17 milionů Kč, zvláště na podporu výživy a zdravotní péče, přístupu k pitné vodě a údržbu či budování udržitelných zdrojů obživy.

Na realizaci týkající se humanitární pomoci ČR v zahraničí se v roce 2014 podílely české i zahraniční nevládní organizace (50 % prostředků), mezinárodní organizace (30 %), ZÚ ČR v Ammánu, Bejrútu, Bělehradu, Sarajevu a SM New York (15 %) a MV – GŘ HZS (5 %).

3.3 Předpokládaný výhled humanitární pomoci České republiky pro rok 2015

Poskytnutá částka 73 milionů Kč (tabulka 2), která bude vynaložena na zahraniční humanitární pomoc se shoduje s částkou z let minulých. Úsilí ČR se bude obracet s pomocí k zemím s komplexními humanitárními potřebami nebo zeměmi s náhlou přírodní katastrofou velkého rozsahu. Dále nesmíme opomenout země zasažené ebolou v roce 2014 a s tím spojená pokračující prevence bude dle možností zohledněna ve vztahu k postiženým. Z dalších oblastí pomoci bude i potravinová pomoc.

Již v posledním čtvrtletí 2014 proběhlo na podporu humanitárních projektů výběrové dotační řízení na další humanitární pomoc pro Ukrajinu. Byly podpořeny 4 projekty v celkové hodnotě 7,8 milionů Kč, v návaznosti na ně MZV ve spolupráci s MV také na začátek roku 2015 chystá pozemní přepravu materiální pomoci a paralelně též ozdravné pobyty dětí z Ukrajiny v ČR (nebudou financovány z humanitárního rozpočtu MZV). Koncem roku 2014 byly vyhlášeny tradiční dotační tituly se zaměřením na komplexní krize, ve kterých se nacházejí Barma/Myanmar, Etiopie, Jižní Súdán a Sahel – včetně Čadu a Středoafriké republiky a také na pokračující okamžitou pomoc (Sýrie, Irák). Výplata těchto dotací se předpokládá přibližně v březnu 2015.

V prvním čtvrtletí bude rovněž ve spolupráci s ministerstvy zdravotnictví a vnitra vládě předložen návrh na uvolnění dalších mimořádných prostředků ve výši 10 milionů Kč nezbytných na podporu zemí Západní Afriky postižených epidemií eboly.

Během druhého čtvrtletí bude vedle průběžné reakce na závažné ad hoc katastrofy například jako předvídané záplavy v Mosambiku a Malawi. Hlavní prioritou bude zohlednění

návazných potřeb v zemích, kterým ČR poskytla humanitární pomoc již v roce 2014, nebo na ty, na které nemohla ČR v roce 2014 reagovat z důvodu nedostatku prostředků. Jedná se tedy o Jemen, Pákistán, Somálsko, Zimbabwe, Konžskou demokratickou republiku. Po loňských záplavách v Bosně a Hercegovině a Srbsku bude ČR podporovat spíše jen z menší části. Více bude sledován vývoj humanitární situace a pokrytí potřeb v hlavních válečných (konfliktních) oblastech např. Iráku, Sýrii, Jižním Súdánu a Středoafričké republice. [23]

Tabulka 2. Předběžné čerpání z rozpočtu pro humanitární činnost v roce 2015

Doba	Plánovaná částka (Kč)	Způsob využití
1. čtvrtletí	12 000 000,-	Ad hoc humanitární krize
	8 000 000,-	Dotační řízení: Ukrajina
	10 000 000,-	komplexní krize (Barma, Etiopie, Jižní Súdán, Sahel)
	10 000 000,-	Sýrie
	10 000 000,-	Irák
2. čtvrtletí	6 000 000,-	Humanitární pomoc (Sýrie, Irák, J. Súdán, SAR; ebola; Afghánistán, Etiopie, Jemen, Pákistán, PAÚ, Somálsko)
3. čtvrtletí – 4. čtvrtletí	17 000 000,-	Účelové příspěvky, potravinová pomoc
Celkem	73 000 000,-	

[Zdroj: 23]

V návaznosti rozvojových a humanitárních aktivit bude rovněž monitorována humanitární situace v prioritních zemích zahraniční rozvojové spolupráce ČR, zejména v Afganistánu, Etiopi, Palestině, kde bude zejména kladen důraz na obnovu Gazy po válečném konfliktu. V druhé polovině roku v rámci operační strategie bude provedeno střednědobé vyhodnocení při čerpání humanitárního rozpočtu i humanitárních globálních potřeb. Z výsledků a v závislosti na stavu zbývajících prostředků budou v 3. – 4. čtvrtletí primárně podpořeny aktivity fondů a agencí OSN. Ve spojení s mezinárodními závazky

a z aktuálních potřeb bude realizována potravinová pomoc. Hlavní představitel za ČR v Římě navrhl jako vhodnou podporu programů nutriční a potravinové pomoci Světového potravinového programu v Jemenu, Středoafričké republice/Sahelu a zemích postižených epidemií eboly. V případě zůstatkového humanitárního rozpočtu se podpoří aktivity se zaměřením na prevenci katastrof nebo posilování odolnosti.[23]

Plánované částky a způsob využití (financí), je veřejně publikovaný materiál MZV. Česká republika vynaloží v roce 2015 stejnou finanční částku, kterou vynaložila jako v roce předcházejícím. Ač by se rozpočet v obou letech měl téměř shodovat, nemůžeme vyloučit neočekávanou Ad hoc humanitární krizi velkého rozsahu, která by v tomto případě znamenala další čerpání ze státního rozpočtu, kde by se musely uvolnit finance, které by byly využity k těmto mimořádným událostem.

4 POSOUZENÍ RIZIK PŘI HUMANITÁRNÍ POMOCI

Rizika, která byla vybrána do seznamu rizik, vychází z řízeného rozhovoru a dále také z dostupné literatury zabývající se právě touto problematikou.

Organizace nebo společnosti, které se chystají poskytnout humanitární pomoc, by měly mít o krizové události dostatek informací, vzhledem k rizikům, které mohou mít špatný vliv na celkový průběh dané akce.

Rizika při koordinaci humanitární pomoci:

- Manažerská selhání - častým problémem nových či nezkušených organizací, sledujících pouze svou činnost se může stát, že zamýšlená humanitární pomoc může být nedostatečně zaměřená a proto dopad pomoci může být různý. Můžeme zde uvést například: vznik nerovností, možné přehlcení pomocí, podpora korupce v místě předávání humanitární pomoci.[14]
- Špatné personální obsazení - v situacích, kdy nastane několik krizových událostí, může nastat situace, při které je nedostatek zkušených pracovníků, kteří mají dostatek praxe v oblasti poskytování pomoci. V tomto pohledu můžeme vidět velký nedostatek u nových pracovníků, kteří potřebují delší dobu k získání potřebných zkušeností a odolnosti. Právě díky nezkušenosti pracovníků může docházet k problémům, jako jsou: únava, syndrom vyhoření, neschopnost navázat vztah důvěry, který je stěžejní při této činnosti.

[14]

Rizika při přepravě humanitární pomoci:

- Přeprava přes riziková území - ve válečném stavu se můžou naskytnout problémy týkající se ochrany konvoje nebo ochrany členů humanitární pomoci. Dále mezi tyto problémy můžeme zařadit také neprůjezdnost silničních, železničních a leteckých komunikací, konfrontace s armádou obléhající stát, pro nichž je humanitární pomoc určena nebo neprůchodnost terénem při živelních katastrofách.
- Porušování principů - pro humanitární pomoc by měl platit princip nezávislosti, který však může být narušen a to buď formou úplatků na hranicích států či v úředních či vojenských kruzích. Je zde nebezpečí zamítnutí přístupu či předání humanitární pomoci do dané země. Předáním úplatku např. na check - pointu je pro příjemce pozitivní, ale pro organizaci představuje rozpor v principu nezávislosti. [14]
- Ohrožení života humanitárních pracovníků - často bývají pracovníci humanitární organizace vystaveni nebezpečí jen proto, že pracují pro humanitární organizaci. Většinou jsou terčem psychického či fyzického útoku ze strany útočníka nebo mohou být také uneseni. Velké nebezpečí představuje už samotná cesta, která je plná nástrah, jako jsou miny, ozbrojená přepadení apod. Rizikem je také to, že se samotní pracovníci nedokáží srovnat s přidělem pitné vody a jídla, proto mohou trpět hladem či žízní. [14]

Rizika při předání humanitární pomoci:

- Korupce a zneužívání pomoci - můžeme rozdělit na výchozí a cílové místo. Na výchozím místě se nachází země, ze které odchází humanitární pomoc a kde se můžou vyskytnout tato rizika: možné tendence zadržetí části pomoci v zemi způsobené například přehnanou byrokracií, rozkrádáním uvnitř organizace či manažerským selháním. V cílové zemi se můžeme setkat se zkorumpovaností nebo organizovaným zločinem, kde je důsledkem, že se pomoc k příjemcům vůbec nedostane. [14]
- Směna pomoci - příjemci, kteří obdrží humanitární pomoc, co se jim zrovna nehodí, ji vymění za něco lepšího, co jim více hodí, a tím napravují chyby dárců. Jedná se tedy o výměnu, která nemá negativní dopad na příjemce pomoci. Mnohem negativnější dopad na příjemce, jejich rodiny a okolí, má výměna pomoci za alkohol, drogy nebo zbraně. Tyto výměny se rozmáhají zejména v místech, kde jsou lidé zvyklí na časté přijímání humanitární pomoci. [14]

Ostatní rizika:

- Působení médií - média mají silný vliv na získání prostředků finančního charakteru, které v průběhu krize mají za následek vznik nových organizací, které využívají příležitosti jak získat finance. Chybějící zkušenosti mají za následek špatnou orientaci v terénu, rychlost zásahu v místě události, netransparentnost chování či neefektivní projekty, díky kterým v krátkém čase tyto organizace zanikají. [14]
- Politizace pomoci - možným rizikem politizace moci může být trvání na neutralitě, opírání se o zkorumpované vlády a přejímání jejich priorit na úkor vlastních. Informace sdělované veřejnosti, které se zaměřují jen na určitý úspěšný úsek při humanitární pomoci ale ne na objektivní skutečnosti. Příkladem může být zveřejnění počtu občanů, kterým byla pomoc poskytnuta, avšak celková situace zdravotní a sociální péče je politicky nevhodné sdělovat. [14]

4.1 Analýza rizik pomocí metody „PNH“

Analýza rizik je základním a nezbytným prvkem pro zvládání rizik. Samotné hodnocení rizik není jen úzce technická záležitost. Hodnocení rizik poskytuje řadu poznatků, které jsou využívány, jak ve fázi prevence nežádoucí události, tak při přípravě k jejímu zdolávání. Existuje mnoho způsobů a každá z metod a způsobů hodnocení rizik má své výhody i nevýhody, proto je důležitý výběr vhodné metody, vhodného přístupu vzhledem k situaci, cíli a kontextu, ve kterém je hodnocení prováděno. [25]

Pomocí jednoduché bodové polo-kvantitativní metody „PNH“ vyhodnotíme příslušné riziko s ohledem na pravděpodobnost vzniku nebezpečí (P), pravděpodobnost následků ohrožení (N) a názoru hodnotitelů (H).

Pravděpodobnost vzniku a existence nebezpečí (P) – jedná se o odhad pravděpodobnosti, se kterou mohou určitá nebezpečí nastat. Odhad je stanoven na stupnici vzestupně od 1-5, kde je zahrnuta míra jednotlivých nebezpečí (tabulka 3).

Tabulka 3. Pravděpodobnost vzniku a existence nebezpečí

Pravděpodobnost (P)	Stupeň
Nahodilá	1
Nepravděpodobná	2
Pravděpodobná	3
Velmi pravděpodobná	4
Trvalá	5

[Zdroj: 25]

Pravděpodobnost následků ohrožení (N) – jedná se o odhad, který se také používá pro stanovení pravděpodobnosti následků a je rovněž stanoven na stupnici od 1-5 (tabulka 4).

Tabulka 4. Možné následky ohrožení

Možné následky rizik (N)	Stupeň
Bez újmy na zdraví pracovníků, žádné materiální škody, bez narušení koordinace mise.	1
Bez ohrožení zdraví pracovníků, ohrožení materiálu, narušení koordinace mise.	2
Nízké ohrožení zdraví pracovníků, materiální škoda, narušení koordinace mise.	3
Vyšší ohrožení životů pracovníků, materiální újma, poškození techniky, ohrožení průběhu mise.	4
Velmi vysoké ohrožení zdraví s následkem úmrtí pracovníků, zničení techniky, mimořádná materiální škoda, nedokončení mise.	5

[Zdroj: upraveno podle 25]

Názor hodnotitelů (H) – v této položce zohledňuje míra závažnosti ohrožení, počet ohrožených osob, vliv pracovního systému, pracovních podmínek a prostředí, psychosociální faktory. Vše je stanoveno taktéž na stupnici vzestupně 1-5 (tabulka 5).

Tabulka 5. Názor hodnotitelů

Názor hodnotitelů (H)	Stupeň
Zanedbatelný vliv na míru nebezpečí a ohrožení	1
Malý vliv na míru nebezpečí a ohrožení	2
Větší vliv na míru nebezpečí a ohrožení	3
Významný vliv na míru nebezpečí a ohrožení	4
Více významných a nepříznivých vlivů na míru nebezpečí a ohrožení	5

[Zdroj: 25]

Pro vyhodnocení a posouzení zdrojů rizik se používá tabulka, kde do sloupců zaznamenáváme „P“, „N“ a „H“. Celkové hodnocení rizika získáme pomocí součinu činitelů, ze kterých pak vyjde v tabulce 6 výsledná míra rizika (R) :

$$R = P \times N \times H$$

Tabulka 6. Bodové rozpětí při vyhodnocení metody „PNH“

Rizikový stupeň	R	Míra rizika
I.	> 100	Nepřijatelné riziko
II.	51 ÷ 100	Nežádoucí riziko
III.	11 ÷ 50	Mírné riziko
IV.	3 ÷ 10	Akceptovatelné riziko
V.	< 3	Bezvýznamné riziko

[Zdroj: 25]

Možná rizika byla zpracována na základě literárních podkladů a rozhovoru (tabulka 7).

Tabulka 7. Hodnocení jednotlivých rizik pomocí metody „PNH“

Druh rizika	Pravděpodobnost vzniku (P)	Možné následky (N)	Náзор hodnotitelů (H)
Manažerské selhání	2	2	2
Personální obsazení	2	1	2
Transport	3	3	3
Porušování principů	2	1	1
Ohrožení života pracovníků	3	4	3
Korupce a zneužití pomoci	4	2	5
Směna pomoci	2	2	2
Působení médií	4	2	2
Politizace pomoci	3	2	3

[Zdroj: autor]

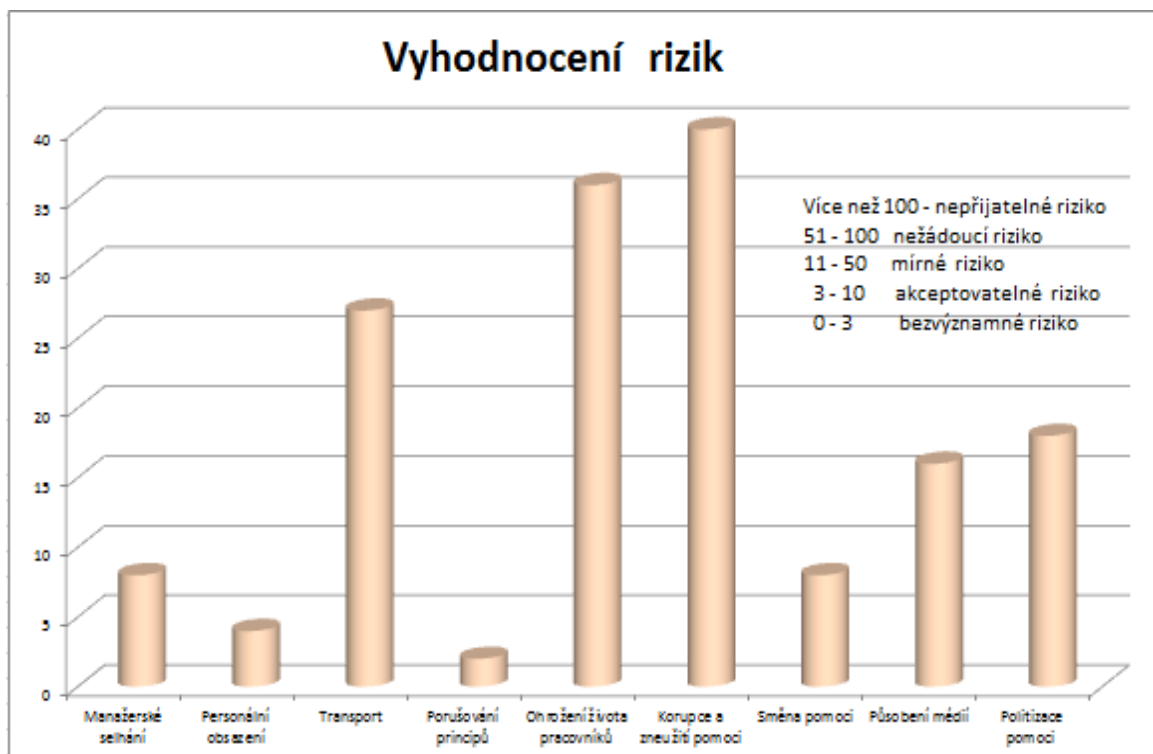
Pro všechny rizika je proveden výpočet dle vzorce $R = P \times N \times H$, který stanoví míru rizika a z něj následně i rizikový stupeň a hodnocení míry rizika (tabulka 8 a graf 1).

Tabulka 8. Hodnocení míry rizika

Druh rizika	Míra rizika	Rizikový stupeň	Hodnocení míry rizika
Manažerské selhání	8	IV.	Akceptovatelné riziko
Personální obsazení	4	IV.	Akceptovatelné riziko
Transport	27	III.	Mírné riziko
Porušování principů	2	V.	Bezvýznamné riziko
Ohrožení života pracovníků	36	III.	Mírné riziko
Korupce a zneužití pomoci	40	III.	Mírné riziko
Směna pomoci	8	IV.	Akceptovatelné riziko

Působení médií	16	III.	Mírné riziko
Politizace pomoci	18	III.	Mírné riziko

[Zdroj: autor]

Graf 1. Vyhodnocení celkových rizik – metoda „PNH“

[Zdroj: autor]

Pro vyhodnocení rizik jsme využily bodovou polo-kvantitativní metodu „PNH“, kdy za mírná rizika byla shodně vyhodnocena transport, ohrožení životů pracovníků, korupce a zneužití pomoci, působení médií a politizace pomoci. Mezi akceptovatelná rizika se řadí manažerské selhání, personální obsazení a směna pomoci. Za bezvýznamné riziko bylo stanoveno porušování principů.

4.2 Celkové hodnocení rizik ohrožující bezpečnost a rychlost humanitární pomoci a navrhovaná opatření

Navrhování a provádění opatření je úzce spojeno s celou řadou možných rizik, které je třeba v oblasti, jako je humanitární pomoc zcela respektovat. Cílem opatření je zajistit, aby rizika byla nějakým patřičným způsobem redukována.

Pro vyhodnocení vzniku vybraných rizik použijí výsledky z předešlé analýzy „PNH“. Rizika jsou uspořádána vzestupně dle výsledků z tabulky 8.

Korupce a zneužívání pomoci bylo vyhodnoceno jako riziko mírné, přičemž samotná míra tohoto rizika byla nejvyšší ze všech vybraných rizik. Toto zhodnocení potvrzuje vážnost tohoto rizika v dnešním světě. Korupce se může vyskytnout jak v zemi donorské, tak zemi, která pomoc přijímá. V tomto směru jsou vhodné organizace nevládního charakteru, které nejsou tolik ambiciózní a mívají vyšší úspěšnost při humanitárních akcích. Dalším možným řešením se nabízí zveřejňování přehledu pohybu finančních prostředků a také evidence předmětů humanitární pomoci pro eliminaci rozkrádání, ať už v zemi pomáhající nebo v samotné organizaci. [14]

Ohrožení života humanitárních pracovníků bylo vyhodnoceno jako riziko mírné. Riziko je přijatelné za předpokladu, že by se jednalo o humanitární misi, která není plánována například na území, kde probíhá válečný konflikt. Pokud by se jednalo o nebezpečnější misi, tak by riziko samozřejmě bylo vyšší. Mezi hlavní opatření bych navrhol vyčlenění menší skupiny pracovníků, kteří by na misi jeli. Mezi pracovníky bych zařadil převážně muže jak ženy, protože se domnívám, že muži jsou více psychicky i fyzicky odolní. Mezi další preventivní opatření bych určitě zařadil například očkování pracovníků s ohledem, kam jsou vysláni. Dále zajištění ochranných, dezinfekčních a zdravotnických potřeb. Jako poslední opatření bych navrhl zabezpečení humanitárního konvoje armádou jako podporu při přepravě. [14]

Přeprava přes riziková území bylo toto riziko vyhodnoceno jako riziko mírné. Riziko jako v předchozím případě může být vyšší a to za předpokladu, že na plánované trase vzniknou nečekané problémy jako je spadení mostu, rozvodnění řeky, neprůjezdnost cest (barikády, check-pointy). Vyřízení veškerých potřebných povolení pro vstup do zasažených oblastí. Volba přepravních prostředků, vhodná k podmínkám zasažené oblasti. Zajištění koordinace při transportu humanitární pomoci s využitím preventivního doprovodu vojenských sil. Spolupráce s dalšími humanitárními organizacemi při přepravě humanitární pomoci.

Politizace pomoci bylo vyhodnoceno jako riziko mírné. Riziko by se mohlo navýšit tehdy, kdyby humanitární organizace jakožto nezávislá složka začala být součástí politických a vojenských aktivit. Takový přístup by mohl způsobit nedůvěru vůči organizacím, které

pomoc poskytují. Možným řešením k politicky neúplným informacím by mohlo pomoci, pořádání národních i mezinárodních setkání organizací humanitární pomoci, kde by se informace uváděly na neutrální půdě na pravou míru a následně by byly svobodně publikovány. Každá vláda by se měla tvrdě postavit proti dnes již celkem běžnému lobbingu, který není nikterak čestný především u zainteresovaných stran a velkých firem. [27]

Působení médií bylo vyhodnoceno jako riziko mírné. Pokud vycházíme z faktu, že stránky domácích i zahraničních zpráv jsou převážně zaplaveny informacemi týkající se politických a vojenských aspektů konfliktu, tak humanitární a sociální důsledky na životy lidí jsou potom nevyhnutelné. Protože lidé zůstávají v ústraní, je práce humanitárních pracovníků ztížena. Důležitým opatřením by mělo být zaměření se na neutralitu, pravdivost a aktuálnost informací a hlavně kudy opustit například nebezpečné oblasti a jak vyhledat pomoc a na koho se obrátit. Toto opatření by mohlo pomoci jak lidem v zasažené oblasti tak samotným humanitárním organizacím. Za další opatření by se mohlo považovat poskytování a doručování nezbytných informací zástupci místních i mezinárodních organizací při absenci vlády a nezávislých médií. [16]

Manažerská selhání bylo vyhodnoceno jako riziko akceptovatelné. Riziko je přijatelné za předpokladu, že bude fungovat organizační činnost a zavedená opatření proti selhání lidského faktoru. V některých případech se nedá spolehnout ani na opatření, ale to jsou opravdu fatální selhání při rozhodování jedinců.

Častá komunikace mezi organizacemi, která může redukovat nesrovnalosti v koordinaci. Pozitivně motivovat a zlepšovat mezilidské vztahy v organizaci např. formou teambuildingu. Tvorba vizí a prosazování změn v organizaci či humanitárních programech. Zajištění odborných kurzů v oblasti řízení firem, organizací aj. [28]

Směna pomoci bylo vyhodnoceno jako riziko akceptovatelné. Riziko je akceptovatelné tehdy, kdy funguje správně organizační činnost. Výměna pomoci nemusí být považovaná za významně negativní jev, pokud tedy nejde o směnu pomoci za alkohol a zbraně. Jako vhodné opatření je správné posouzení množství a charakter pomoci pro obyvatelstvo. Zabráni se tím nežádoucího stavu, kdy postižení nebudou brát tuto pomoc jako nepotřebnou.[14] Při předání pomoci (tzn. lepší zacílení a rovnoměrné pokrytí obyvatelstva v ohrožené oblasti). Humanitární pomoc se může stát předmětem směny pro jiné nedostatkové zboží. Ze zkušenosti humanitárních pracovníků se stává, že na oplátku mohou dostat

zbraně, alkohol či drogy. Ve všech těchto případech se jedná o nepotřebnou a nežádoucí směnu, která by neměla být přijata.

Personální obsazení bylo vyhodnoceno jako riziko akceptovatelné. Hodnocení míry rizika se může změnit v důsledku individuálních schopností a zkušeností pracovníka. Vhodné opatření může být pořádání brífinku, teambuildingových a brainstormingových akcí, které zlepší připravenost nových členů organizace. Účastnění se výcvikových, jazykových a zdravotnických kurzů. Zavádění psychologických vyšetření členů k získání posudku na zvládání stresových situací jedinců. Vzájemné setkávání členů různých organizací a řešení vzorových problémů pro připravenost členů pro ostrou misi. Příprava členů k univerzální nebo dílčí pozici v organizaci. [14]

Porušování principů bylo vyhodnoceno jako riziko bezvýznamné. Riziko je často spojováno s válečným konfliktem, kde dochází k porušování principů v zájmu záchrany životů. Snaha o zachování nezávislosti a dodržování standardů v humanitární pomoci. [14]

ZÁVĚR

V současné době se otázka humanitární pomoci skloňuje v mnoha oblastech například v mediálních, politických i veřejných a to pro svůj mezinárodní význam. Samotnou organizací a celkovým průběhem akcí, může docházet k dílčím i komplexním problémům, které mohou negativně ovlivnit celý průběh mise.

Bakalářské práce „Humanitární pomoc a rozvojová spolupráce“ je složena z teoretické a praktické části. V teoretické části jsem se především zabýval klíčovými pojmy, jako je humanitární pomoc a také hlavním cílem této činnosti. V další části jsem řešil legislativu jako je humanitární právo a všeobecné právní normy, dále jsem rozebíral humanitární organizace, ať už místní tak i mezinárodní. Závěrem teoretické části poukazuji na financování humanitární pomoci. Při zpracování teoretické části jsem využíval především literární a internetové zdroje.

V praktické části jsem se věnoval problematice rozvojové spolupráce v oblasti humanitární pomoci a posouzení současného stavu humanitární pomoci, kterou poskytla ČR do zahraničí, kde poukazuji na srovnatelné financování humanitárních akcí v průběhu minulých dvou let, které byly rozvrženy do srovnání v podobě tabulky. V další části jsem hodnotil vybraná rizika pomocí analýzy rizik (jednoduchá polo-kvantitativní metoda „PNH“) a následně jsem navrhoval teoreticky použitelné kroky k jejich redukci. V praktické části jsem vycházel z literárních a internetových zdrojů, ale i ze zkušeností lidí, kteří se touto činností zabývají.

Cíl bakalářské práce byl splněn.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] KYSELÁK, Jan. *Humanitární pomoc: studijní text*. Vyd. 1. Brno: Univerzita obrany, 2013, 110 s. ISBN 978-80-7231-937-4.
- [2] JUNGBAUEROVÁ, Ludmila. *První pomoc a mezinárodní humanitární právo: monografie ke globální výchově ke zdraví a humanitě*. Vyd. 1. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 1997, 110 s. ISBN 80-860-3926-9
- [3] FLEGL, Vladimír a Petr MIŠOŇ. *Mezinárodní dokumenty o lidských právech a humanitárních otázkách*. V tomto uspoř. 1. vyd. Praha: Melantrich, 1989, 93 s.
- [4] PRINCOVÁ, Květoslava. *Úvod do zahraniční pomoci s důrazem na etiku jejího poskytování*. Vyd. 1. Olomouc: Caritas - Vyšší odborná škola sociální Olomouc, 2012, 121 s. ISBN 978-80-87623-04-6
- [5] DEWOLFE, Deborah J. *Terénní příručka: pro pracovníky psychosociálních a humanitárních služeb, kteří se angažují při hromadných neštěstích většího rozsahu*. Vyd. 1. Praha: Adra, 2002, 31 s. ISBN 80-239-5135-1.
- [6] FOLDYNA, Libor. *Nouzové přežití: pro pracovníky psychosociálních a humanitárních služeb, kteří se angažují při hromadných neštěstích většího rozsahu*. 2. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2009, 61 s. ISBN 978-80-7385-077-7.
- [7] *Humanitární charta a Minimální standardy pro humanitární pomoc*. The Sphere Project, Česká katolická charita, 2003. ISBN 80-7178-865-1
- [8] BJERNELD, M. *Images, motives and challenges for western health workers in humanitarian action: Digital Comprehensive summaries of Uppsala dissertations from the Faculty of Medicine*. Uppsala: Uppsala University, Acta Universitatis Upsaliensis, 2009. ISBN 978-91-554-7509-3.
- [9] BRAUNEROVÁ, D. *Motivace humanitárních pracovníků*. Brno: FSS MU, 2011.
- [10] SMETANA, Marek. 2013. *Humanitární pomoc při zvládání rozsáhlých mimořádných událostí*. 1. vyd. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 96 s. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 978-80-7385-138-5.
- [11] WALKER, P., MAXWELL, D. G. *Shaping the humanitarian world*. New York: Routledge, 2008. s. ISBN 9780415773706.

- [12] *Defining Humanitarian Aid*. 2012. [on-line]. Dostupné z: <http://www.globalhumanitarianassistance.org/data-guides/defining-humanitarian-aid>.
- [13] *Globální problémy a rozvojová spolupráce: témata, o která se lidé zajímají : manuál*. 2. aktualizované vyd. Editor Marie Hokrová, Sylva Táborská. Praha: Člověk v tísni, 2008, 1 CD-ROM, (214 s.). ISBN 9788086961552.
- [14] PRINCOVÁ, Květoslava. *Dvojí riziko v humanitární pomoci*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014, 164 s. ISBN 978-80-244-4270-9.
- [15] *International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies* [online]. [cit. 2015-05-11]. Dostupné z: <http://www.ifrc.org/>
- [16] *Adventist Development and Relief Agency: ADRA Česká republika* [online]. [cit. 2015-05-11]. Dostupné z: <http://www.adra.cz/>
- [17] *Charita Česká republika: Charita* [online]. [cit. 2015-05-11]. Dostupné z: <http://www.charita.cz/>
- [18] *Český červený kříž: Oficiální stránky Českého červeného kříže* [online]. [cit. 2015-05-11]. Dostupné z: http://www.cervenykriz.eu/cz/cz_root.aspx
- [19] *MEDECINS SANS FRONTIERES: Lékaři bez hranic* [online]. [cit. 2015-05-11]. Dostupné z: <http://www.lekari-bez-hranic.cz/>
- [20] *Cooperative for Assistance and Relief Everywhere: CARE* [online]. [cit. 2015-05-11]. Dostupné z: <http://www.care.org/>
- [21] *Save the Children* [online]. [cit. 2015-05-11]. Dostupné z: http://www.savethechildren.org/site/c.8rKLIXMGIpI4E/b.6115947/k.B143/Official_USA_Site.htm
- [22] *United Nations International Children's Emergency Fund: UNICEF* [online]. [cit. 2015-05-11]. Dostupné z: <http://www.unicef.org/>
- [23] *Ministerstvo zahraničních věcí: Zahraniční vztahy* [online]. 2015. [cit. 2015-05-06]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/prirucka_WFP_pro_nevkladni_organizace/operacni_strategie_humanitarni_pomoci_cr_6.html

- [24] *Rozvojovka: Humanitární pomoc a rozvojová spolupráce* [online]. [cit. 2015-05-11]. Dostupné z: <http://www.rozvojovka.cz/humanitarni-pomoc-a-rozvojova-spoluprace>
- [25] ŠEFČÍK, Vladimír. *Analýza rizik*. Vyd. 1. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2009, 98, [11] s. ISBN 978-80-7318-696-8.
- [26] *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. [cit. 2015-05-11]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/humanitarni-pomoc-to-neni-jen-pomoc-materialni-nebo-financi.aspx>
- [27] *Humanitární pomoc: Informační zdroje* [online]. [cit. 2015-05-11]. Dostupné z: <http://www.humanitarnipomoc.cz/informace/zprav>
- [28] *Dovednosti manažera: Management a dovednosti* [online]. [cit. 2015-05-11]. Dostupné z: <http://www.dovednostimanazera.cz/manazerske-dovednosti.html>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ADRA	Mezinárodní humanitární organizace poskytující pomoc lidem v nouzi
CARE	Spolek humanitární pomoci a rozvojové spolupráce
ČČK	Český červený kříž
EU	Evropská unie
ECHO	Úřad pro humanitární pomoc
GŘ	Generální ředitelství
HDP	Hrubý domácí produkt
HZS	Hasičský záchranný sbor
ICRC	Mezinárodní výbor Červeného kříže
IFRC	Mezinárodní federace společností Červeného kříže a Červeného půlměsíce
IOM	Mezinárodní organizace pro migraci
IZS	Integrovaný záchranný systém
MV	Ministerstvo vnitra
MZV	Ministerstvo zahraničních věcí
OSN	Organizace spojených národů
OCHA	Úřad OSN pro koordinaci humanitární činnosti
SB	Světová banka
SDZO	Svaz dobrovolných záchranářů Otrokovice
UNHCR	Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky
UNICEF	Dětský fond OSN
UNRWA	Pomoc a práce OSN pro uprchlíky na blízkém východě
WFP	Světový potravinový program

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1. Rozdělení financování nestátních neziskových organizací v ČR.....	19
--	----

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1. Celkové čerpání z rozpočtu pro humanitární pomoc v roce 2014.....	25
Tabulka 2. Předběžné čerpání z rozpočtu pro humanitární činnost v roce 2015.....	27
Tabulka 3. Pravděpodobnost vzniku a existence nebezpečí.....	31
Tabulka 4. Možné následky ohrožení.....	31
Tabulka 5. Názor hodnotitelů.....	32
Tabulka 6. Bodové rozpětí při vyhodnocení metody „PNH“	32
Tabulka 7. Hodnocení jednotlivých rizik pomocí metody „PNH“	33
Tabulka 8. Hodnocení míry rizika	33

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1. Vyhodnocení celkových rizik – metoda „PNH“	34
--	----

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha I: Rozhovor s Pracovníkem SDZO

PŘÍLOHA I:

Rozhovor s Pracovníkem SDZO

Dobrý den Jakube, mám na vás spoustu otázek, týkajících se jak vaší organizace, tak i činností spojené s humanitární pomocí.

- Má první otázka směřuje k organizaci jako takové, jak tedy vznikla, kdy vznikla a jaké je vaše zaměření?

„Tak tedy svaz dobrovolných záchranářů vznikl začátkem roku 2014, z podnětu kamarádů, kteří jsou ochotni a mají zájem pomoci lidem, kteří byli zasaženi mimořádnou událostí nebo situací.“

- O jakou organizaci se jedná a kde sídlí?

„Jedná se o Svaz dobrovolných záchranářů (SDZO), se sídlem v Otrokovicích. Jsme nezisková organizace, která má asi 6 aktivních členů a 2 desítky záložních členů – pro mimořádné situace velkých rozměrů.“

- Když jste zmiňoval ty členy, jaké mají třeba profesní zaměření mimo tuto organizaci?

„Lidé v našich řadách jsou lidmi na pravém místě, v profesním životě například záchranáři, vojáci, řidiči nákladních automobilů nebo i radioamatéři, amatérští potápěči a horolezci. Takže lidé, s kterými spolupracuji, mají k této dobrovolné činnosti úzký vztah.“

- Spolupracujete s nějakou jinou organizací nebo společností?

„Ano, jsme součástí Integrovaného záchranného systému města Otrokovice a úzce spolupracujeme i s Českým červeným křížem, který má pobočku zde v Otrokovicích.“

- Jakou techniku máte jako svaz k dispozici?

„V naší činnosti nám pomáhá technika, od ručního nářadí, přes elektrocentrálu až po naše vozidla Land Rover Discovery a Praga V3s, pro potřeby svazu tuto techniku zdokonalujeme.“

- Jak je to se sponzorstvím, máte nějaké?

„V současné době hradíme veškeré náklady ze svých vlastních zdrojů, ale nebráníme se finanční, nebo materiální pomoci.“

- Co patří do náplně vaší činnosti?

„Spolupráce s městem Otrokovice, komunikace a kooperace s krizovými štáby, pomoc při informování a evakuaci obyvatel, monitorování problémových míst v průběhu mimořádné události, pátrání po pohřešovaných osobách, zajištění logistické podpory postižených míst, likvidace následků po živelných pohromách jako jsou například záplavy nebo také práce s mládeží.“

- Je pravdou, že jste byli už i na zahraniční misi?

„Ano absolvovali jsme zahraniční misi na Ukrajinu.“

- Byla to vaše první zahraniční humanitární mise?

„Ano jednalo se o první takovou akci mimo naši republiku.“

- Bylo to v tomto roce nebo již v tom minulém?

„Bylo to na konci roku 2014 přesněji 1. prosince 2014.“

- Kolik členů svazu se této akce zúčastnilo?

„Pouze dva členové našeho svazu.“

- Jaký materiál jste vezli?

„Vezli jsme především zdravotnický materiál a materiální pomoc v podobě zimního oblečení.“

- Jak jste se k materiálu dostali?

„Uspořádali jsme sbírku, na které se výrazně podíleli občané Otrokovic.“

- Jaké z vozidel jste na přepravu humanitární pomoci použili?

„Na misi jsme jeli Land roverem Discovery, které bylo naloženo až po střechu.“

- Co jste dělali s materiálem, který se už do auta nevešel?

„Zbylý materiál se uskladnil a bude použitý při dalších humanitárních misích.“

- Jaká byla cesta s ohledem na zimní období a co vám například cestu znepríjemnilo?

„Cesta tam i zpět trvala 6 dnů. Kromě problémů na hraničních přechodech, kde jsme byli ukrajinskými celníky okradeni o pepřové spreje a po cestě zpět o cigarety, se cesta obešla bez problémů, teda když nepočítáme katastrofální stav ukrajinských silnic. Náš původní

záměr dovést materiál do města Doněck se nepodařilo uskutečnit, protože vozidlo bylo i s humanitární pomocí zastaveno ukrajinskými vojáky na jednom z check pointů a byl mu znemožněn vjezd do města. Tak jsme byli nuceni improvizovat a zvolili jsme alternativní plán, tedy doručit materiál do města Mariupol, kde nebyla situace tak vyhrocená, jako v Doněcku. Nicméně i toto město bylo nebo možná ještě je ve válečné zóně. Museli jsme přejet 5 vojenských check pointů, než jsme se do města vůbec dostali.“

- Co na vás na zmíněných pěti vojenských úsecích čekalo?

„Na těchto check pointech byli policisté, vojáci a příslušníci batalionu Azov, přičemž čím blíže byly kontroly k východním hranicím, tím silněji byly vyzbrojeny, u Mariupolu už to byla i obrněná vozidla a dělostřelectvo.“

- Komu jste humanitární pomoc předávali?

„Náš náklad jsme předávali Červenému kříži, kde dobrovolní pracovníci neskrývali radost z naší pomoci.“

- Jak byste zhodnotil vaši misi?

„Naše humanitární mise dopadla vcelku úspěšně, ačkoli bychom rádi pomohli mnohem víc. Důležité je taky to, že jsme dojeli živí a zdraví.“

Děkuji vám za váš čas, který jste mi věnoval a taky za velice užitečné informace.

„Nemáte zač.“